

Urszula OZGA-BLASCHKE*

Aktualna sytuacja i prognozy międzynarodowego rynku węgla koksowego

STRESZCZENIE. W artykule scharakteryzowano aktualną sytuację na międzynarodowym rynku węgla stosowanych w przemyśle metalurgicznym. Przedstawiono dane dotyczące międzynarodowego handlu węglem koksowym w roku 2004 oraz o informację o kształtowaniu się cen węgla w kontraktach FY (*Financial Year*) 2005/2006 między głównymi eksporterami, a ich największymi odbiorcami. Wzrost globalnego zapotrzebowania na stal, a tym samym na koks metalurgiczny w okresie ostatnich 3 lat spowodował znaczny wzrost popytu na węgiel koksowy, który zderzył się z ograniczeniami podaży ze strony czołowych światowych producentów — eksporterów węgla. Kryzysowa sytuacja na międzynarodowym rynku węgla koksowego doprowadziła do dynamicznego wzrostu cen węgla koksowych zarówno na rynku spot, jak i w kontraktach długoterminowych. W artykule przedstawiono prognozy dotyczące podaży i cen węgla koksowych w nadchodzących latach.

SŁOWA KLUCZOWE: węgiel koksowy, międzynarodowy rynek węgla, eksport węgla, ceny węgla, prognozy

Wprowadzenie

Sytuacja na światowym rynku stali ma istotne znaczenie dla przemysłu węglowo-koksowego, gdyż wzrost produkcji i popytu na wyroby hutnicze generuje wzrost zapotrze-

* Dr inż. — Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Kraków;
e-mail: ulobla@min-pan.krakow.pl

Recenzent: prof. dr hab. inż. Eugeniusz MOKRZYCKI

bowania na koks metalurgiczny, a tym samym na węgiel koksowy. W latach 2000–2004 światowa produkcja stali surowej rosła średnio w tempie 5,7% rocznie, a w roku 2004 osiągnęła rekordowy poziom w wysokości 1,057 mld ton, co stanowiło wzrost o 9% w odniesieniu do produkcji roku poprzedniego [11]. Największy wzrost produkcji w wysokości 13,2% miał miejsce w regionie Azji, gdzie kluczowe miejsce zajmują Chiny. W ciągu trzech ostatnich lat Chiny stały się potentatem na rynku stali, a ich produkcja w roku ubiegłym przekroczyła 272 mln ton (25,8% światowej produkcji). Przy takiej dynamice wzrostu produkcji stali znacznie wzrosło światowe zapotrzebowanie na rudę żelaza i węgiel koksowy, a czołowi producenci i eksporterzy mieli kłopoty z zaspokojeniem rosnącego popytu.

Trwająca światowa koniunktura na rynku stali doprowadziła w 2004 roku do gwałtownego wzrostu cen wyrobów hutniczych, które w niektórych segmentach uległy nawet podwojeniu. Spowodowało to drastyczny wzrost cen surowców hutniczych w kontraktach na rok fiskalny FY (*Financial Year*) 2005/2006. Przemysł hutniczy został zmuszony do zaakceptowania ponad 70% wzrostu cen rudy żelaza oraz ponad dwukrotnego wzrostu cen węgla koksowych [2].

Analitycy rynków przewidują, że w wyniku braku równowagi pomiędzy limitowaną podażą i wzrastającym popytem wysoki poziom cen surowców bazowych dla branży hutniczej będzie się utrzymywał w dłuższym horyzoncie czasowym. Po wielu latach, w których nie inwestowano w przemysł surowcowy, obecnie konieczne są duże inwestycje we wszystkich segmentach, począwszy od wydobycia i przeróbki poprzez dystrybucję oraz transport lądowy i morski. Działania te wymagać będą zarówno czasu jak i znacznych nakładów finansowych.

W opinii ekspertów, światowy wzrost produkcji stali będzie kontynuowany i mimo rządowych prób schłodzenia gospodarki, Chiny będą nadal główną siłą napędową globalnego rynku. Aktualna sytuacja na światowym rynku stali, a co za tym idzie na rynkach koksu metalurgicznego i węgla koksowego jest zdeterminowana dynamiką wzrostu gospodarki Chin, która w opinii analityków będzie rosła nadal w tempie nie mniejszym niż 8%. Planowany jest również wzrost produkcji stali w Indiach i Brazylii, gdzie podobnie jak w Chinach stal produkowana jest głównie w oparciu o proces wielkopiecowy, co stwarza korzystne perspektywy dla producentów węgla koksowego.

Międzynarodowy handel węglem koksowym

W ostatnich latach wzrostowi produkcji stali surowej towarzyszy zwiększone światowe zapotrzebowanie na węgiel koksowy u wszystkich czołowych producentów stali. Światowa produkcja węgla koksowego w 2004 roku wzrosła o 6,6% osiągając wielkość 542,8 mln Mg. Popyt na węgiel koksowy w eksporcie osiągnął pod koniec 2004 roku rekordowy poziom, a światowy handel tym surowcem wyniósł 214 mln Mg w tym drogą morską 195,6 mln Mg [3]. Największy deficyt węgla koksowego występuje na dwóch odległych geograficznie

rynkach w Azji (rejon Pacyfiku) i w Europie Zachodniej (rejon Atlantyku). W tabeli 1 porównano wielkość światowego handlu węglem koksowym w latach 2003–2004.

Czołową pozycję wśród głównych dostawców węgla dla przemysłu metalurgicznego na rynku międzynarodowym od lat utrzymuje Australia, z wielkością eksportu w 2004 roku na poziomie 116,8 mln ton węgla (wzrost o 4,8% w stosunku do roku 2003). Kolejne pozycje zajmują USA ze wzrostem eksportu aż 21,5% do poziomu 24,3 mln ton oraz Kanada, której dostawy w wysokości 23,8 mln ton były na poziomie roku ubiegłego [9].

Grupa pięciu największych producentów: BHP-BM, Elk Valley Coal, Anglo-American Mitsui, Rio Tinto i Xstrata kontroluje obecnie prawie 70% światowego rynku węgla koksowego.

Potężnym importerem jest rynek azjatycki, przejmujący ponad 60% ogólnoświatowego handlu tym surowcem. W rejonie tym największym odbiorcą węgla z udziałem 65,7% jest Japonia. W 2004 roku eksport do Japonii wzrósł do poziomu 86,3 mln ton. Pozostałymi dużymi odbiorcami węgla były: Korea (20,9 mln Mg), Indie (16,0 mln Mg) oraz Taiwan (7,3 mln Mg). Głównymi dostawcami węgla na rynek azjatycki pozostają Australia (80,5 mln Mg), Kanada (11,5 mln Mg), Indonezja (17,1 mln Mg) oraz po kilku latach przerwy ponownie USA (4,7 mln Mg) [3].

Na rynku europejskim część producentów koksu jest surowcowo niezależna od importu węgla, jednak kraje Europy Zachodniej bazują prawie wyłącznie na surowcach importowanych. Największymi odbiorcami węgla na rynku europejskim (z ilością powyżej 5 mln Mg) były: Wielka Brytania (6,3 mln Mg), Francja (6,8 mln Mg), Niemcy (6,8 mln Mg), Turcja (7,0 mln Mg), Włochy (5,1 mln Mg) oraz Holandia (5,0 mln Mg). Głównymi eksporterami

TABELA 1. Światowy handel węglem koksowym w latach 2003–2004

TABLE 1. World Coking Coal Trade in the years 2003–2004

Region	Wielkość handlu [mln Mg]		Zmiana [%]
	2003	2004	
Azja — Pacyfik	105,9	131,4	24,1
Europa	55,9	63,0	12,7
Ameryka Północna	4,8	5,5	14,6
Ameryka Południowa	14,0	11,8	-15,7
Afryka + Bliski Wschód	4,3	3,5	-18,6
Pozycja bilansowa*	21,2	-0,9	
Świat	206,1	214,3	3,9

* Znajdująca się w tabeli kolumna „pozycja bilansowa” została wprowadzona w celu wyrównania różnic między statystykami importu i eksportu, wynikającymi między innymi z różnych sposobów klasyfikacji węgla kamiennych. Niektóre kraje jak np. Australia, Japonia, USA, a także Belgia, Niemcy, Włochy klasyfikują węgle PCI do kategorii węgla koksowych, podczas gdy inni użytkownicy zaliczają je do węgla energetycznych.

Źródło: [3]

węgla koksowego na rynek europejskim są Australia, USA, Rosja, Kanada oraz Czechy i Polska [3].

Na rynku Ameryki Południowej głównym odbiorcą węgla koksowego dostarczanego przez Australię, USA i Kanadę jest Brazylia (13,1 mln Mg).

Rynek eksportowy węgla koksowego w ostatnim roku został mocno zachwiany przez Chiny, które ze względu na rosnący popyt ze strony krajowych producentów stali zwiększyły import węgla typu hard przy restrykcyjnym ograniczeniu własnego eksportu. Wzrost wielkości zapotrzebowania na węgiel koksowy w Chinach spowodował, że kraj ten stał się netto importerem (w 2003 roku Chiny były netto eksporterem 10,5 mln Mg węgla). W 2004 roku import węgla koksowego na chiński rynek wyniósł 6,6 mln Mg, natomiast eksport spadł do 5,7 mln Mg (w porównaniu z 13 mln Mg w 2003 roku) [9]. Szacuje się, że import w 2008 roku może wynieść 14 mln Mg. Według analityków z CRU International zapotrzebowanie w Chinach na importowany węgiel koksowy typu hard może wzrosnąć w następnej dekadzie do 20–25 mln Mg. Chińskie huty, zwłaszcza produkujące wysokiej jakości wyroby stalowe, potrzebują więcej węgla typu hard, którego produkcja i podaż w Chinach jest ograniczona [5].

Brak chińskiego koksu w handlu na rynku międzynarodowym (zwłaszcza w I połowie 2004 roku) spowodował wzrost światowego popytu na węgiel koksowy, szczególnie dostrzegalny w Indiach, gdzie import w 2004 roku wzrósł o 23 %. Planowane zwiększenie produkcji stali w Indiach do 70 mln Mg w okresie do 2010 roku może spowodować dalszy wzrost importu węgla koksowego z obecnych 16 mln do ponad 35 mln Mg w 2010 roku. Wzrost zapotrzebowania na węgiel metalurgiczny będzie miał miejsce również w Brazylii, a jego import według szacunków analityków z AME Mineral Economics wzrośnie o 6 mln Mg do 2007 roku.

Utrzymujący się wysoki popyt na węgiel koksowy szczególnie widoczny ze strony odbiorców z Japonii, Brazylii i Indii zderzył się z ograniczeniami podaży węgla australijskich i kanadyjskich. Wiązało się to z trudnościami wydobywczymi w niektórych australijskich kopalniach węgla koksowego oraz z ograniczoną przepustowością najważniejszych portów węglowych. Ponadto kłopoty kanadyjskich eksporterów z krajowym transportem kolejowym przyczyniły się do zaległości w wysyłkach węgla i braku zapasów węgla w portach. Przerwy w ciągłości dostaw węgla spowodowały, że azjatyckie koncerny zwiększyły zainteresowanie węglem amerykańskim na rynku spot. Nastąpił powrót eksporterów z USA na rynek Pacyfiku w roli wysokokosztowych dostawców wahadłowych, a dostawy ich węgla na rynek azjatycki w 2004 roku wzrosły do 4,7 mln Mg.

Według opinii analityków rynku, światowy handel węglem koksowym wzrośnie w 2005 roku do 219 mln Mg, natomiast w 2008 roku może nawet osiągnąć wielkość 249 mln Mg. Po stronie podaży deficyt w latach 2005–2006 będzie wynosił odpowiednio 23 i 20 mln Mg. Według BHP Billiton — największego światowego eksportera i producenta węgla koksowego (ze sprzedażą około 55 mln Mg rocznie) — mimo prognoz dotyczących wzrostu eksportu węgla z Australii i Kanady, światowy rynek węgla koksowego typu hard pozostanie deficytowy do co najmniej 2008 roku. Analitycy z australijskiej centrali Goldman Sachs JBWere przewidują, że dostawy węgla drogą morską z Australii i Kanady zwiększą się o 15–20% powyżej poziomu roku 2004 [6, 8]. W pierwszych pięciu miesiącach 2005 roku

eksport węgla koksowego z tych krajów wzrósł o 23% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, podczas gdy sprzedaż węgla amerykańskiego spadła o 12%.

Dobre perspektywy dla węgla koksowego i prognozy wysokich cen w najbliższej przyszłości zachęciły światowych producentów do inwestowania w rozbudowę mocy produkcyjnych. Największe inwestycje będą miały miejsce w Australii i Kanadzie. Australijska rządowa agencja ABARE prognozuje wzrost australijskiego eksportu węgla dla przemysłu metalurgicznego o 7,5 mln Mg w 2005 roku i dalsze 9,7 mln Mg w roku następnym. W 2006 roku Australia może mieć 58% udziału w światowym handlu tym węglem drogą morską. Z planami wzrostu produkcji sprzężone są działania w kierunku rozbudowy portów (Gladstone, Hay Point, Dalrymple Bay) oraz poprawy infrastruktury transportowej. AME Mineral Economics przewiduje, że eksport australijskiego węgla może wzrosnąć w 2008 roku do poziomu 160 mln Mg.

Kanada w ciągu następnych dwóch lat zwiększy potencjał podaży na rynek międzynarodowy węgla typu hard o około 5 mln Mg, natomiast eksport węgla koksowego z USA w 2005 roku pozostanie na poziomie roku poprzedniego, a w kolejnych latach może ulec spadkowi.

Ceny węgla metalurgicznych na rynkach międzynarodowych

Utrzymujący się brak równowagi między podażą i popytem na rynku węgla koksowego, a także występujący w handlu międzynarodowym deficyt koksu metalurgicznego i jego astronomicznie wysokie ceny (zwłaszcza w pierwszej połowie 2004 roku gdy ceny na bazie FOB osiągnęły poziom 450 USD/Mg), spowodowały kryzys na międzynarodowym rynku węgla koksowego [1]. Nastąpił dynamiczny wzrost cen węgla koksowych zarówno na rynku spot, jak i w niektórych kontraktach. Ceny węgla z USA, Australii, a także z Rosji w transakcjach osiągały wysokość 90–135 USD/Mg na bazie FOB. Na rynkach międzynarodowych nastąpiło duże zróżnicowanie między cenami, jakie uzyskali eksporterzy w ramach początkowej rundy negocjacji dostaw kontraktowych na FY 2004/2005 (od 1.04.2004 do 31.03.2005) i cenami kontraktów uzgadnianych w późniejszym okresie, a zwłaszcza z cenami na rynku spot. Przy średnim poziomie cen kontraktowych FY 04/05 w wysokości około 60 USD/Mg różnice w stosunku do cen spot sięgały nawet 80 USD/Mg. Obowiązujący dotychczas system, w którym główny eksporter ustalał poziom cen kontraktów, a pozostali wzorowali się na tych ustaleniach został rozbity. Koncern Xstrata Coal (produkujący na eksport 11 mln ton węgla typu hard i ponad 6 mln ton typu semi-soft) w kontraktach zawieranych na rynku azjatyckim i europejskim uzyskał średnie ceny powyżej 80 USD/Mg (w niektórych umowach nawet 135 USD/Mg) [2, 8].

W grudniu 2004 roku zakończyły się, obserwowane przez wszystkich uczestników rynku, negocjacje cen w kontraktach FY 2005/2006 między największym australijskim eksporterem węgla BHP Billiton-Mitsubishi, a japońskimi koncernami stalowymi JSM, które wyznaczyły referencyjny poziom cen (*benchmark price*) dla węgla typu hard na

poziomie 125 USD/Mg FOB. Stanowiło to wzrost o 119% w stosunku do ceny kontraktowej z roku poprzedniego (57 USD/Mg). W kontraktach z brazylijskimi koncernami hutniczymi BSM australijscy eksporterzy uzyskali ceny: 128 USD/Mg dla węgla typu hard (w porównaniu do 70 USD/Mg w roku poprzednim) oraz około 100 USD/Mg dla węgla semi-soft (55 USD/Mg w 2004 r.).

Drugi największy światowy eksporter węgla koksowego kanadyjski koncern Elk Valley zakontrował prawie całą roczną produkcję, ze średnią ceną na węgiel typu hard 125 USD/Mg, a łącznie z węglem PCI — 122 USD/Mg FOB (Zachodnie Wybrzeże).

Ceny węgla PCI LV (o wysokim stopniu uwęglenia) w kontraktach między dostawcami z Australii i Kanady a japońskimi i północnoazjatyckimi odbiorcami ustalone zostały na poziomie około 100 USD/Mg FOB, co stanowiło 120% wzrost w stosunku do roku ubiegłego.

Pod koniec I kwartału 2005 r. odbyły się negocjacje między australijskimi producentami węgla typu semi-soft, a ich głównymi odbiorcami z Japonii. Duże koncerny jak Xstrata i Rio Tinto złożyły ofertę w wysokości 90 USD/Mg, (na poziomie uzgodnionych wcześniej cen z koncernami brazylijskimi BSM). Japońskie koncerny JSM nie zaakceptowały jednak cen wyższych niż 80–85 USD/Mg FOB zwłaszcza, że sytuacja w zakresie światowego popytu na węgle semi-soft nie była tak napięta jak w przypadku węgla typu hard. Ceny FOB chińskich węgla semi-soft w ramach kontraktu LT (*long term*) z JSM ustalone zostały w wysokości 76–79 USD/Mg.

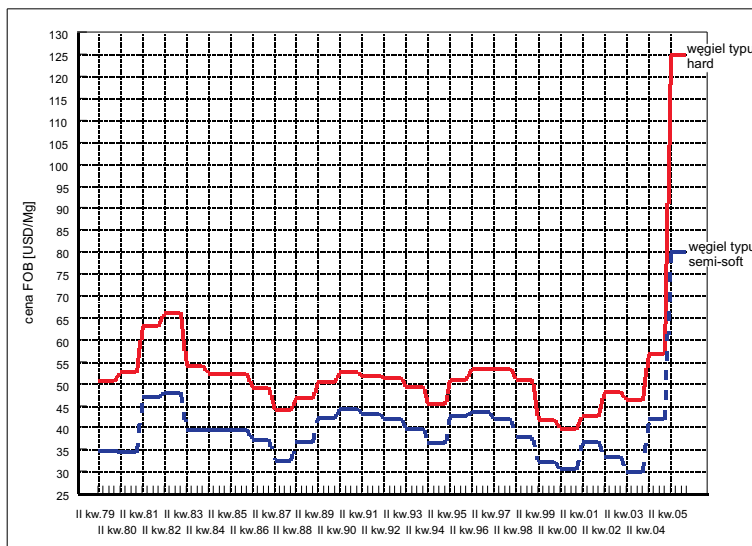
Analizując sytuację na światowym rynku węgla koksowego i poziom cen uzyskanych przez producentów węgla w kontraktach na rok fiskalny FY 2005/2006, przedstawiciele Deutsche Banku uznali, że tegoroczny 119% wzrost cen jest absolutnym rekordem w odniesieniu do cen nominalnych i najwyższą wartością w 23 letnim okresie w odniesieniu do cen realnych. Utrzymująca się ograniczona podaż węgla w handlu międzynarodowym zwiększa możliwości okresowego podnoszenia cen, podobnie jak miało to miejsce w okresie od połowy lat siedemdziesiątych do początku lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku.

Wykresy na rysunku 1 ilustrują zmiany referencyjnych cen kontraktowych (*benchmark prices*) australijskich węgla typu hard i semi-soft ustalanych między BHP BM i JSM w latach kontraktowych 1979–2005.

Kształtowaniu się cen eksportowych węgla koksowego na drugim ważnym rynku, jakim są kraje Unii Europejskiej można analizować na podstawie komunikatów wydawanych obecnie na podstawie Rozporządzenia Rady (UE) (Nr 405/2003 z 27.02.2003), dotyczącego monitorowania importu węgla pochodzącego z krajów trzecich (w tym także importu węgla koksowego i koksu dla potrzeb przemysłu hutniczego krajów Wspólnoty) [4].

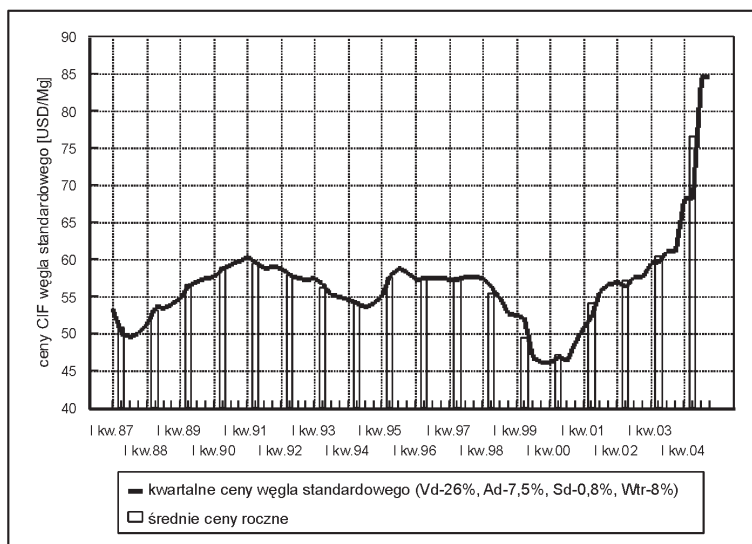
Na podstawie deklarowanego importu węgla z krajów trzecich oraz rzeczywistych kosztów zakupu, łącznie z frachtem morskim do głównych portów Unii (z wykluczeniem transakcji specjalnych i spot), określana jest średnia cena CIF (*Cost, Insurance and Freight*) standardowego węgla koksowego (*Coking Coal Guide Price*). Kalkulacja ceny węgla standardowego opiera się na przeliczeniu cen węgla danego typu o rzeczywistych parametrach na cenę węgla o parametrach wskaźnikowych (węgiel standardowy) z zastosowaniem współczynników korygujących wartość węgla przy odchyleniu parametrów jakościowych o 1% w stosunku do wielkości wzorcowych.

Wykres na rysunku 2 pokazuje zmiany cen węgla standardowego (*Coking Coal Guide Price*) publikowane w komunikatach Komisji UE.

Rys. 1. Zmiany referencyjnych cen kontraktowych (*benchmark prices*) australijskich węgla typu hard i semi-soft w imporcie do Japonii w latach 1979–2005

Fig. 1. Variation of benchmark prices for Australian hard and semi-soft coking coal imported to Japan in the years 1979–2005

Rys. 2. Zmiany cen CIF koksowego węgla standardowego (*Coking Coal Guide Price*) wg komunikatów Komisji UE w latach 1987–2004

Fig. 2. Variation of CIF Coking Coal Guide Price according to Communications of the EU Commission

Prognozy dotyczące rynku węgla koksowego

Na konferencji Dry Bulk Shipping w Londynie, która odbyła się w drugiej połowie czerwca 2005 r., omawiano przyszłe scenariusze odnośnie handlu rudą żelaza i węglem koksowym w świetle spadków cen stali, jakie miały miejsce w roku bieżącym. Redukcja mocy produkcyjnych stali w USA i w niektórych krajach Europy będzie kompensowana przez kontynuację wzrostu produkcji w Chinach, Indiach i Brazylii. W krajach tych stal produkowana jest głównie w oparciu o proces wielkopiecowy, co rokuje korzystne perspektywy dla węgla koksowego i rudy żelaza.

Wzrost cen węgla koksowego i rudy żelaza oraz prognozy kontynuacji silnego popytu zachęciło kluczowych dostawców z Australii, Brazylii i Kanady do znaczących inwestycji w rozwój nowych mocy produkcyjnych. W tej sytuacji osłabienie tempa wzrostu produkcji stali i zwiększona podaż surowców może doprowadzić do spadku cen węgla i rudy żelaza w przyszłym roku. W nadchodzącym roku fiskalnym (kontraktowym) FY 2006/07 ceny węgla koksowego mogą spaść o 14% (do 108 USD/Mg), natomiast rudy żelaza o 18%. Większy spadek cen rudy pokazuje spodziewaną większą dostępność rudy niż węgla koksowego na rynkach światowych. Prognozowany spadek cen surowców nastąpi więc w wyniku zwiększonej podaży, a nie z powodu zmniejszającego się światowego popytu [8].

W opinii przedstawiciela Mc Closkey Group, deficyt węgla koksowego w handlu międzynarodowym nie zniknie aż do 2007 roku, a rynek będzie pozostawał wąski aż do 2015 roku. Węgiel koksowy typu hard, w przeciwieństwie do węgla typu semi-soft i PCI, będzie utrzymywał mocną pozycję, co najmniej do końca dekady. Utrzymanie się wysokich cen tych węgla wynikać będzie z rosnącego zapotrzebowania ze strony odbiorców z Indii, Chin, Brazylii i Ukrainy.

Australijscy producenci uważają, że obecny spadek cen stali nie przełoży się bezpośrednio na spadek popytu na węgiel metalurgiczny. Przemysł węglowy posiada inną dynamikę zmian popytu i podaży niż przemysł stalowy. Istniejące i nowo budowane baterie koksownicze na całym świecie będą wymagały dostaw węgla, bez względu na poziom cen stali. W samej Japonii budowa nowych baterii przez koncerny JFE i Mitsui Mining oraz Nippon Steel, spowoduje do 2007 roku wzrost zapotrzebowania na węgiel koksowy o około 2,8 mln ton.

Uważa się, że najważniejszym czynnikiem mogącym mieć wpływ na australijski i kanadyjski handel węglem koksowym drogą morską byłoby zamknięcie hut i koksowni w takich krajach jak: Japonia, Korea Płd., Tajwan, Indie, Brazylia oraz w Europie Zach. — co jednak chyba nie będzie miało miejsca.

W odniesieniu do węgla typu semi-soft i PCI analitycy przewidują spadek cen spowodowany nadwyżką podaży nad popytem. Producenci węgla semi-soft przerwali znaczne ilości węgla z rynku energetycznego na rynek węgla metalurgicznego, gdzie uzyskiwali znacznie wyższe ceny. Ceny kontraktowe na FY 2005/06 w granicach 78–80 USD/Mg FOB są ponad 50% wyższe od cen węgla energetycznych. W lipcu 2005 r. producenci oferowali węgiel semi-soft w cenie 75 USD/Mg FOB, jednak transakcji spot było mało gdyż zaczęły

obowiązywać odbiory kontraktowe. Ponadto zapotrzebowanie na słabsze jakościowo węgle spada, gdyż producenci stali próbują maksymalizować produkcję wielkich pieców. W wyniku tego wzrasta zapotrzebowanie na dobry jakościowo koks, do produkcji którego niezbędny jest węgiel typu hard [5,9].

Eksperti z JSM uważają, że ceny węgla PCI spadną w przyszłym roku kontraktowym, jako że już teraz są symptomy występowania nadpodaży tego typu węgla. Obecnie na rynku azjatyckim cena kontraktowa wynosi około 100 USD/Mg. Przy obecnych próbach maksymalizacji produkcji zużycie węgla PCI obniży się, a ceny w roku kontraktowym FY 2006/07 spadną do 95 USD/Mg. Mniejsze zużycie będzie miało miejsce zarówno w Japonii, jak też w Korei i na Tajwanie. Ogólnie uważa się, że nawet gdyby nastąpił spadek produkcji stali to zapotrzebowanie na węgiel koksowy typu hard wzrośnie.

Również analitycy z australijskiej centrali Goldman Sachs JBWere (GSJ) w ostatnich swoich prognozach (lipiec 2005) przewidują małe redukcje cen rudy żelaza i węgla koksowego w negocjowanych kontraktach w następnych latach. Uzgadnianie cen kontraktów na FY 2005/06 odbywało się w czasie wielkiego boomu na rynku stali oraz w warunkach bardzo ograniczonej podaży i małej dostępności surowców na rynkach światowych. Dla kupujących najważniejsze było więc zdobycie surowców w wystarczającej ilości do zabezpieczenia maksymalnej produkcji wielkich pieców. W obecnej sytuacji, gdy poprawia się podaż surowców, a koncerny hutnicze ograniczają produkcję ze względu na spadek cen stali i nagromadzenie nadmiernych zapasów, należy spodziewać się znacznie spokojniejszej atmosfery przy negocjacjach kolejnych kontraktów.

Prognoza zakłada, że średnia roczna cena węgla typu hard w latach 2006–2008 będzie na poziomie 108 USD/Mg. Cena ta jest o 80% wyższa od zakładanego we wcześniejszych prognozach długoterminowych (z 2004 roku) poziomu 60 USD/Mg i ponad dwukrotnie wyższa niż średnia cena z okresu 10 lat poprzedzających ostatni znaczny wzrost cen. Nieznaczna redukcja cen węgla może nastąpić w kontraktach w roku przyszłym. Analitycy przewidują, że ceny węgla typu hard mogą spaść z poziomu 125 USD/Mg do 110 USD/Mg. W przypadku węgla PCI LV prognoza zakłada spadek cen o około 20% do poziomu 75–80 USD/Mg, natomiast ceny węgla semi-soft mogą obniżyć się o 30% do poziomu 60 USD/Mg.

Wszystkie prognozy oparte na analizie rynku światowego zakładają, że ceny węgla koksowych typu hard będą się utrzymywać przez następne trzy lata na poziomie powyżej 100 USD/Mg, a dostępność węgla w handlu międzynarodowym będzie ograniczona co najmniej do 2008 roku.

Podsumowanie

W ostatnich latach wzrostowi produkcji stali surowej towarzyszy wzrost produkcji koksu, a co za tym idzie zwiększone zapotrzebowanie na węgiel koksowy u wszystkich czołowych producentów stali. Światowe zużycie węgla koksowego w 2004 roku wyniosło

570 mln Mg (wzrosło o 9,5% w odniesieniu do roku poprzedniego), a międzynarodowy handel osiągnął poziom 214 mln Mg. Gwałtownie rosnące w roku ubiegłym ceny stali spowodowały drastyczny wzrost cen surowców dla przemysłu hutniczego. W kontraktach na rok fiskalny FY 2005/2006 ceny węgla koksowego typu hard wzrosły o 119% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W pierwszych miesiącach 2005 roku spowolnienie globalnego wzrostu gospodarczego spowodowało spadek cen stali, któremu równocześnie towarzyszył prawie 8% wzrost światowej produkcji stali (w porównaniu do 6 miesięcy 2004 roku) [7]. Osłabienie koniunktury miało miejsce w krajach UE (25) i w USA, natomiast kraje azjatyckie zanotowały 16,9% wzrost (w tym Chiny 28,3%). W świecie nadal utrzymuje się koniunktura na stal, a długoterminowe prognozy dla branży hutniczej są pozytywne. Choć przewidywane tempo wzrostu popytu na wyroby hutnicze nie będzie tak dynamiczne, to jednak przez najbliższe lata zapewni dobre funkcjonowanie rynku [8, 10]. Główni światowi producenci węgla koksowego uważają, że obecny spadek cen stali nie przełoży się bezpośrednio na spadek popytu na węgiel metalurgiczny gdyż przemysł węglowy posiada inną dynamikę zmian popytu i podaży niż przemysł stalowy. Analitycy rynku uważają, że obecne osłabienie popytu na koks metalurgiczny jest przejściowe, a istniejące i nowo budowane baterie koksownicze na całym świecie będą wymagały dostaw węgla, bez względu na poziom cen stali.

Literatura

- [1] JONES A., 2005 — Current Situation of the World Metallurgical Coke Market. China's First International Forum on Coal, Coke and Chemicals Industry. Beijing.
- [2] OZGA-BLASCHKE U., 2005 — Podstawowe surowce dla przemysłu metalurgicznego — aktualna sytuacja światowa i prognozy rynkowe. Przegląd Górniczy nr 7–8.
- [3] Coal Information 2005. Wyd. IEA Statistics, Paris.
- [4] Council regulation (EC) No 405/2003 of 27 February 2003, concerning Community monitoring of imports of hard coal originating in third countries. May 2005.
- [5] Coke Market Report. Analysis of Global Coke&Coking Coal Markets. 2005. Resource-Net, Brussels, Belgium. Issue 07/04–07/05.
- [6] CTI — Coal Trader International. Wyd. Platts — The McGraw Hill Companies, England.
- [7] Crude Steel Production Executive Summary. IISI.
- [8] ICR — International Coal Report Incorporating Coal Week International. Wyd. Platts — The McGraw Hill Companies, England.
- [9] ICR Coal Statistics Monthly (numery z okresu styczeń–sierpień 2005). Wyd. Platts — McGraw Hill Companies, England.
- [10] Report on the Economic and Steel Market Situation up Q.IV/2005 and preliminary forecast Year 2005. EUROFER, July 2005.
- [11] World Steel in Figures. 2005 Edition. International Iron and Steel Institute.

Urszula OZGA-BLASCHKE

Up-to-date situation and forecasts of international coking coal market

Abstract

Paper characterises up-to-day situation on international market of coal used in metallurgical industry. It presents also the data on international coking coal trade in 2004 and information on coal prices in contracts between main exporters and buyers for FY 2005/2006. Global increase in demand for steel, and for metallurgic coke as well, during last three years, caused a significant increase in coking coal demand, which encountered the limitation of supply from main world producers — exporters of coal. Crisis on international coking coal market resulted in dynamic increase of coking coals prices both in spot and long-term contracts. Paper presents forecasts of coking coal supply and prices for the years to come.

KEY WORDS: coking coal, international coal market, coal export, coal prices, forecasts